

форматі «24/7», а з іншого боку посткризова втрата довіри клієнтів до банківських установ та незадоволеність банківськими послугами.

Дані позитивні виміри та негативні прояви сформували нішу, котра, в тому числі, створює вагомі засади для розвитку Fintech, а також визначає значні можливості інвестування даних процесів. Фінтех-компанії вже становлять загрозу для традиційних гравців, тобто банків [2]. Звіт відомого рейтингового агентства The Pulse of Fintech підтверджує дану точку зору, адже у 2018 році було інвестовано у розвиток інфраструктури фінтех близько 120 млрд.\$ (2590 укладених угод), у першій половині 2019 року даний показник становив 38 млрд.\$ (962 укладені угоди) [7].

Значний обсяг інвестиційних надходжень у сфері фінтех-технологій отримали такі сектори, як грошові перекази та платежі, кредитування та банківські технології, фінансове планування, страхування та ін. Серед глобальних трендів сфери фінтех слід зазначити мобільні фінансові послуги, управління фінансами та рахунками, грошові перекази, роботи-консультанти, страхові технології, краудфандинг, P2P кредитування, блокчейн та криптовалюти.

Перелік використаних джерел:

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2009. 299 с.
2. Гриньков Д. Фінтех-революція. URL: <https://business.ua/finances/5684-fintekh-revolutsiya>
3. Колінець Л.Б. Фінансові інновації як чинники трансформації світового фінансового порядку. Економіка і суспільство. 2018. Вип.15. С. 28-32
4. Пантелєєва Н. М. Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки: тенденції, виклики та загрози. Приазовський економічний вісник. 2017. № 3(03). С. 68-73.
5. Федоренко В. Г. Інвестознавство : підруч. К. : МАУП, 2004. 480 с.
6. Циганова Н. Фінансові інновації та їх роль у розвитку інноваційного підприємництва. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25360/N_Tsyganova.pdf?sequence=1&isAllowed=y
7. The Pulse of Fintech 31 July 2019. Biannual global analysis of investment in Fintech. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2019/07/pulse-of-fintech-h1-2019.pdf>

УДК 336.71

Якуб'як Олена

студентка гр. БМ-21

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, Тернопіль, Україна

Луциків Іванна

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, Тернопіль, Україна

Olena Yakubiak

student BM-21

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Ivanna Lutsyktiv

Associated Professor, PhD of management and administration department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

РОЗВИТОК ВІДКРИТОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ DEVELOPMENT OF OPEN BANKING IN UKRAINE

Світ розвивається все більше з кожним новим днем. Пристрої змінюють один одного, техніка модернізується, фінанси «оцифровуються», а банківська справа переходить в онлайн-

режим. До того ж, починають формуватися відкриті бази даних комерційних банків - Open-банків. Багато різноманітних організацій в Європі вже тривалий час користуються перевагами даної концепції, з метою задоволення фінансових та адміністративних потреб, які виникають в процесі діяльності. В Україні відкритий банкінг повинен розпочати свою роботу до 1 серпня 2025 року, про що було вказано в законі “Про платіжні послуги” від 1 серпня 2022 року [1].

Дана інновація передбачає відкриття банками власної фінансової інформації та API (інтерфейси програмування додатків), щоб сторонні компанії могли використати їх для розробки нових додатків чи послуг, що, зі свого боку, дозволяє клієнтам розширити свої фінансові можливості. Варто зазначити, що дані будуть надаватися лише за згодою користувачів. Щоб система почала працювати, всі або більшість банків повинні домовитися та навчитись разом співпрацювати. Їм необхідно обговорити правила ринку, створити єдині стандарти та розпочати кооперацію на одному сервісі.

Концепція відкритого банкінгу швидко поширюється цілим світом [2]. Декілька країн, куди входять Японія, Індія, Сінгапур та Південна Корея, ще не мають офіційного режиму відкритого банківського обслуговування, проте їхня політика спрямована на якнайшвидшу розробку заходів для сприяння установам між обміну інформаційними даними. Окрім них, ринковий підхід обрали також США, де органи влади дотримуються політики невтручання, що дає змогу розвиватися галузі самостійно. Зараз, у їхньому варіанті відкритого банкінгу великі банківські установи мають власні нестандартизовані API, до яких приєднуються різноманітні фінтех компанії та невеликі банки. Країни Європи натомість дотримуються нормативних актів, а точніше платіжної директиви PSD2 (Payment Services Directive), що вимагає двофакторної автентифікації, забезпечує безпеку електронних транзакцій та дозволяє надавати інформацію про клієнтів лише сертифікованим провайдерам. У Великобританії, наприклад, органи влади змусили 9 найбільших банків відкрити свої API для надання доступу до даних невеликим стартапам та фінтех компаніям, щоб ті отримали змогу швидше розвиватися та створювати нові фінансові додатки на основі цієї інформації. За межами ЄС, Австралія та Гонконг вважаються найбільшими країнами з банківськими установами, що також керуються регулятивними нормами.

Наразі в Україні Національний банк розробляє концепцію відкритого банкінгу разом з деякими банківськими спільнотами та фінтех компаніями, які мають намір вести свою діяльність на створеній платформі. Вже були сформовані робочі групи, куди також входять й іноземні представники, а також проведено опитування ринку на рахунок очікувань та страхів як клієнтів, так і представників фінансових компаній. Зараз в процесі розробка відкритих API, складання стратегічного плану та генерування чітких цілей проекту. Цей етап повинен був закінчитися ще раніше, проте відбулася певна затримка внаслідок війни. Надалі залишиться схвалити стандарти відкритих API та розробити вже саму комунікаційну платформу. Варто також зазначити, що хоч Україні і почали реалізацію цієї концепції пізніше, це не стане проблемою, оскільки розробники будуть мати змогу проаналізувати помилки іноземних країн та не допустити їх повторення у власній.

Проект створюється дотримуючись певних принципів, таких як недопустимість дискримінації будь-яких учасників ринку та чітке додержування затверджених керівними органами стандартів. НБУ схвалює всі необхідні норми, враховуючи потреби та можливості всіх членів ринку платежів, з метою їх легкого пристосування до різних змін, швидкого впровадження та досягнення максимальної користі для учасників платформи. Окрім цього, до уваги також візьметься потреба в ретельному захисті персональних даних – буде вестися строгий контроль, щоб жодна особа не могла безкарно розголошувати та розповсюджувати конфіденційну інформацію клієнтів. До того ж, учасники стартапів та фінтех компаній зможуть розробляти власні, базовані на стандарті, протоколи інтерфейсів програмування додатків та добавляти їх у свій список послуг.

Розвиток відкритого банкінгу дасть банкам змогу сформувати єдину спільну онлайн платформу; зекономити на розробці програмного забезпечення, операційних витратах, що

кожного року тягнуть все більше грошей, та кадровому складі; формувати спільні інтерфейси з іншими банками, а також з різними стартапами та фінтех компаніями; збільшити кількість можливих банківських послуг та клієнтів, що будуть ними користуватися; безперервно стежити за конкурентами, їх інформаційними даними та діяльністю; збільшити швидкість надання послуг. Натомість вони можуть зіткнутися з хакерними атаками, від яких ніхто не може бути повністю застрахованим, недовірою клієнтів до нових технологій, можливими технічними збоями, постійною залежністю від інтернету для здійснення фінансової діяльності, великими витратами задля постійного розвитку нових інновацій, жорстокою конкуренцією та поділом ринку з іншими банківськими установами.

Що ж до клієнтів банків, то перевагами відкритого банкінгу для них стануть: збільшення асортименту можливих послуг, покращення їх якості та здешевлення в ціні; можливість введення всіх особистих фінансів і рахунків з різних банківських установ на єдиній платформі, без необхідності заходити в безліч додатків від кожного окремо взятого банку; полегшення процесу отримання потенційного кредиту; вищий рівень схвалення транзакцій; можливість порівняти та зіставити інформацію про банки, яка буде викладена на загальну доступність; дешевші комісії; спрощення та пришвидшення отримання банківських послуг тощо. Недоліками ж можна вважати хакерські атаки, відсутність повної конфіденційності персональних даних, технічні збої та залежність від інтернету. Окрім цього, третя сторона, тобто різноманітні стартапи та фінтех компанії також відчують вплив концепції відкритого банкінгу – з одного боку вони зможуть збільшити кількість клієнтів, займати спільну з банківськими установами онлайн платформу, підвищити власний дохід внаслідок збільшення каналів збуту, дістати фінансову інформацію та розробити на її основі нову фінансову продукцію, повністю реалізувати всі свої таланти, а з іншого - вони зіштовхнуться з вже схожими для банків проблемами

Таким чином, можна зробити висновок, що відкритий банкінг принесе Україні доволі велику користь: переборення технічної відсталості банківських установ та адаптацію їх в умовах сучасної реалії, прискорення розвитку фінтех компаній, створення різноманітних додатків, розробку нових фінансових послуг та багато іншого.

Перелік використаних джерел:

1. Національний банк України. URL: <https://www.facebook.com/NationalBankOfUkraine/posts/pfbid02hDeJ5dEnA7zShwy1UnP5FuWyFR4r3huzkvHap2YQqV7W3c8ssQWiu9qG5zNxDxw1>.
2. Shifting to Open Banking. URL: <https://www.sensedia.com/post/shifting-to-open-banking>.